

Gamle værdier er glemt på Klosterkirkens loft

Store mængder inventar har ligget urørt af andet end flagermus gennem ca. 100 år — nu drages de måske frem til nærmere undersøgelse

Der er grund til at tro, at der i den nærmeste fremtid vil blive foretaget en nøjere undersøgelse af gammelt inventar fra Horsens Klosterkirke. Det har gennem antagelig mere end 100 år været placeret på kirkens loft, ovenpå de godt 500 år gamle krydshvælvinger. Her blev det forleden underkastet en i første omgang meget lempelig undersøgelse af museumsinspektør Bent Ousager og fhv. kordegn A. Ellegaard Christensen.

Sidstnævnte eftersøgte stole, skænket af en præst i 1707 og tidligere placeret i koret. Han mener, at have fundet dem på kirkens loft. Og det bliver så museumsinspektør Ousagers sag med sikkerhed at konstatere, om de er blandt de inventar-mængder som i århundredernes løb har fundet et foreløbigt hvilested på kirkeloftet.

A. Ellegaard Christensen måtte for knap et år siden lægge op på grund af svigtende helbred og efter at have været klosterkirkens kordegn siden 1949. Han har gennem alle årene i høj grad interesseret sig for kirkens indretning og dens historie, og i det forløbne år har han haft den fornødne tid til at undersøge historiske kil-

deskrifter vedrørende den gamle kirke.

Overraskelser er sandsynlige

Det er sket gennem studiet af kirkebøger og andre dokumenter og af konstruktionstegninger, lånt på Nationalmuseet. Han har en række teorier om kirkens historie og arbejder videre med dem. Han anser det for sandsynligt, at der kan ventes flere overraskelser om kirkens historie og baserer sin antagelse på fund, der er gjort ved udgravninger både ved Borgergade og syd for det nuværende kirkeområde.

Sandsynligt er det, at der fra ham med tiden vil komme en ny udgave af Horsens Klosterkirkes historie til supplerung af de beretninger, som er udarbejdet af bl. a. Fabricius for knap 100 år siden, af afdøde skoleinspektør J. K. Jensen for 27 år siden og senere af lektor Svend Age Bay.

Historien om to forsvundne stole

- I pastor Fabricius' „Horsens købstads beskrivelse og historie“, som udkom for næsten 100 år siden, berettes også om Klosterkirken som den så ud dengang - før restaureringen i 1880'erne, fortæller A. Ellegaard Christensen. - Fabricius fortæller om „en tavle i coret“, der bl. a. fortæller, at sognepresten i 1707 „havde ladet to stole udfærdige“. Den omtalte tavle er borte, og stolene glemt. For 10-15 år siden så jeg et fotografi af kirkens kor før restaureringen, og her ses ved korets østgavl præstens og degnens stol på hver sin side af alteret.

Det gav anledning til overvejelser om, hvor vel disse stole kunne være blevet af, og det undrer mig egentlig, at ingen tidligere har forsøgt at finde frem til dem - for hvor de var, kun-

ne der måske findes andet af interesse. Forleden bød der sig en lejlighed til sammen med museumsinspektør Bent Ousager at se på kirkeloftet. Vi fandt et helt læs brugt inventarium, bl. a. siderne af et vistnok meget gammelt orgel. Museumsinspektøren fandt et årstal, men kunne ikke tyde det. Alt var i bogstavelig forstand beskedent ...

Et utal af flagermus må tilsyneladende have haft logi her et par menneskealdre. Der var gamle kirkestole og andet, som ikke kunne bestemmes. Det er min opfattelse, -at de to savnede stole er blandt dem. Måske er det en lille opdagelse, der er gjort. Men jeg synes alligevel, at det er bemærkelsesværdigt, at de nu igen dukker op, inden deres oprindelse helt fortaber sig i fortidens mørke.

Overraskende mange gamle inventardele

Det meget gamle orgel, som der er fundet dele af, kan være det, som skænkedes kirken i 1739 af Peder Th. Bering, og som gjorde tjeneste helt til 1862. Fløjene af det kan iøvrigt ses på sideskibenes vægge. Så flagermusekskrementerne som sammen med støv og andet har dækket resterne, kan såmænd godt være over 100 år gamle.

Museumsinspektør Bent Ousager mener i alle tilfælde, at flagermus ikke har haft mulighederne for at komme ind på loftet siden restaureringen i 1880'erne og begyndelsen af 1890'erne.

- Det overraskede mig, at der findes så store mængder gammelt inventar på kirkeloftet, siger han. - Det var vanskeligt at skelne detaljer på tingene, og der skal foretages en nøjere undersøgelse for at få fastslået deres art. Om præstens stole er blandt dem, kan endnu ikke siges med sikkerhed, men kan vi få tingene taget ned, rensset og

restaureret, kan der måske arrangeres en udstilling af det hele på museet eller i kirken. Får vi en opfordring herom, vil vi naturligvis gå i gang med en sådan opgave, der dog vil strække sig over længere tid.

Men inventaret må vel formodes ved restaureringer af kirken at være fundet mindreværdigt i sammenligning med det inventar, vi kan glæde os over i selve kirken. Det udelukker dog naturligvis ikke, at der blandt de tilgrisede ting på kirkeloftet kan gøres ganske interessante fund, siger Rent Ousager.

Landets ældste Franciscanerkirke

Klosterkirken er landets ældste Franciscaner-klosterkirke og af Franciscanerkirker herhjemme er der foruden denne kun kirken i Nykøbing F. Den er grundlagt i 1261 og opført i tiden indtil 1275. Kernen i korets mure menes dog at være betydeligt ældre, idet det antages at stamme fra huskapellet i Ridder Niels' gård — ham var det nemlig der ved gavebrev gav Franciscaner-munkene mulighed for at bygge kloster i Horsens.

Klostret brændte i 1497 og kirken har været ombygget og restaureret flere gange siden ...

Kong Frederik den Første skænkede i efteråret 1532 kirken til Horsens by som sognekirke. Og ved årets udgang drev borgerne munkene ud af kirken og overtog den som byens første sognekirke. Denne værdighed overtoges af Vor Frelsers kirke i 1794, og Klosterkirken var derefter i en årække kun reservekirke og ligkapel - under krigen 1848-50 endog depot og lazaret for hæren. Den blev sognekirke igen i 1894 efter en omfattende restaurering, fordi byens stærke vækst nødvendiggjorde endnu en sognekirke.

jeffer